

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK

702723-B

Esp. M

la' darsilak. ✓

MAGABS KIL

SE

POPAKANITS KOAZÄNO-SERBÄNIK:

1. DEIL MARKA JAMEP REGALESON —
SMRT MARKA KRALJEVIĆA;
2. JI-HASANAGAIK — HASANAGINICA;
3. GELÜTA DILAM — DIOBA JAKŠIĆA;

PELOVEPOLÖLS FA

DOKELHERMÁN IGNAZ,

REGANASANEL E TIDEL VOLAPŪKA.

(KO MAG DATUVELA VOLAPŪKA.)

ZAGREB IN KOAZÄN.

BUKATEDAM ALBRECHT I FIEDLER.

1886.

Fleischer G. M.,
Naturvel vpa.

Donaco de *Heicm. Landesbill., Graz.*

MAGABS KIL

SE

POPAKANITS KOAZÄNO-SERBÄNIK:

1. DEIL MARKA JAMEP REGALESON = SMRT
MARKA KRALJEVIĆA;
2. JI-HASANAGAIK = HASANAGINICA;
3. GELÜTA DILAM = DIOBA JAKŠIĆA;

PELOVEPOLÖLS FA

DOKEL 'ERMÁN IGNAZ,
REGANASANEL E TIDEL VOLAPÜKA.

(KO MAG DATUVELA VOLAPÜKA.)

702723-B. Esp

ZAGREB IN KOAZÄN.

BUKATEDAM ALBRECHT I FIEDLER.

1886.

Jednomu čovječanstvu

jedan jezik!

Menade bal

püki bal!

Unam uni generi humano linguam!

Prevoditelj pridržava si pravo prētiska.

Git denubükama pabübekipom.

Le droit de réimpression est réservé.

El traductor se reserva el derecho de reimpression.

BELÄBELE MENADA

JLÉYER, Y. M.,

PÄDEL KATOLIK E DATUVEL VOLAPÜKA,

KÖSEKOM GLESTIMIKO

LAUTEL LOVEPOLAMA.

B I P Ü K.

Lovegivob atoso flenes volapüka magabis kil se div leliegik popapoeda koazäno-serbänik in föm volapükik; bi klödob das in föm at pölidoms nemödüno len völad omsik (oksik), bi niludob das pük nonik natik kanom gegivön tikäli popapoeda at so velatiko, äs volapük. In niludam at pastenüdob dub flen oba e sevel ä volapüka ä püka koazäno-serbänik, plofed Bauer Juraj in Zagreb, kel edulogom ed emenodom fleniküno lovepolamis obik, e kele en danob atoso ladliküno. Söl aet penom in krüt tu flatöl lovepolamis at: „No kanob tikön, das sembal pükas natik kanomöv lokön so velatiko tikäli poedik neta obsik“.

Pop koazäno-serbänik binom pop lebalik, in kel nog ailifon ed aiflolom popapoed in jön et, keli aimilagobs so viliko e betikäliko len jafs popapoeda bäleklatelik.

Se kanits at balik kanon dalogön, kelos binos popapoed, keloso pajafom e papakom, e nämi kelik datuva labom in stad natik oma — nämi keli lekan nonik kanom pälön. Se kanits, at popik lit nulik jinom stalön ovi jafis bäledata.

Kösekob magabis at lemasele obsik, söle vāpalestimöl
Jléyer Y. M. as legivot plo cil oma tikālik yunikün, a. b.
literat yunik volapūka, efe no as legivot godavata — ibo
legivot somik ākömon-la tu lato — sod as legivot fimedā
pöto tikālazāl nilik.

Glofö, plobö e pafimö literat nulik volapūka!

Bosnän, $\frac{\text{Bjelina}}{\text{Byelina}}$, 1886. mayul.

Lovepolöl.

I.

Deil Marka jamep regaleson.*)

(Smrt Marka Kraljevića).

Ämonitom gölo Mark regason

Poranio Kraljeviću Marko

In soladel, bü xän sola litik,

U nedjelju prije jarkog sunca

Ve mel ovi beli de Urvina.

Pokraj mora Urvinom planinom.

Ven äbinom nu Mark suso belem,

Kada Marko bio uz Urvinu,

Älutlidom jeval blävietik,

Poče njemu Šarac posrtati,

Älutlidom, dlenis äsegifom.

Posrtati i suze roniti.

Atos Marke binos vemo tomik,

To je Marku vrlo mučno bilo,

Tän jevale blävietik sagom :

Pa je Marko Šarcu govorio :

„Blavöfolöd jeval oba gudik!

„Davor', Šaro, davor', dobro moje!

„Binoms lenu ya yels bal tum e mäls,

„Evo ima sto i šese: ljeta,

„Siso ke ol vöno ekokömob,

„Kako sam se s tobom sastanuo,

„Jünu leno obe elutlidol,

„Još mi nigda posrnuo nisi,

„Tudel abu vilol ba lutlidön,

„A danas mi poče posrtati,

„Ba lutlidön, e segifön dlenis:

„Posrtati i suze roniti:

„Sevom - la God, no obinos beno,

„Neka Bog zna, dobro biti ne će,

„Opölüdom kapi obas bo bal,

„Hoće jednom biti prema glavi,

„Li ob, li ol, te God sevom osi.“

„Jali mojoj, jali prema tvojoj.“

Aibinom so Mark vödis sagöl,

To je Marko u riječi bio,

De Urvina belem vokof feof,¹⁾

Kliče vila s Urvine planine,

E lüvokof Marke regasone:

Te doziva Kraljevića Marka:

„O keolel,²⁾ o Mark regaleson!

„Pobratime, Kraljeviću Marko!

„Kikod jeval — (nolol - li) — lutlidom?

„Znadeš, brate, što ti konj posrće?

„Pidom söli jeval blävietik,

„Žali Šarac tebe gospodara,

„Bi sunüno mütoIs teilönoks.“

„Jer ćete se brzo razstanuti,“

Ye feofe sagom Mark regason:

Ali Marko vili progovara:

„Viefeof, gug dolomös ole!

„B'jela vilo, grlo te boljelo!

„Liko lüvön kanob ga jevali,

„Kako bi se sa Šarcem rastao,

„Etävoböl ke om da läns e zifs,
Kad sam prošo zemlju i gradove,
„E des lefüd al vesüdi kömöt;
„I obišo Istok do Zapada;
„No sibirinom vo gudikum jeval,
„Ta od Šarca boljeg konja nema,
„E no jamep ka ob bafölikum?
„Nit nada mnom boljega juuaka?
„Leno lüvob glejevali obik,
„Ne mislim se sa Šarcem razstati,
„Ünä obe kap su nökeb binom.“
„Dok je moje na ramenu glave.“
Ägepükof ome viefeof:
Al mu b'jela odgovara vila:
„O keolel, o Mark regaleson!
„Pobratime, Kraljeviću Marko!
„Leno jeval ole pomosumom,
„Tebe nitko Šarca otet ne će,
„Leno mütol odeilön, o Mark,
„Nit ti možeš umrijeti, Marko,
„Ni me jamep, ni me lesäb japik,
„Od junaka ni od oštre sablje,
„Ni me lesped, ni me komipaciüd,³⁾
„Od topuza ni od bojna koplja,
„Ibo dledol no jamepi in tal;
„Ti s' re bojiš na zemlji junaka;
„Odeilön mütol, o Mark pöflik,
„Već ćeš, bolan, umrijeti, Marko,
„Dub God meni alik aifunöl.
„Ja od Boga od starog krvnika.
„If no vilol ye konfidön obe,
„Ako l' mi se vjerovati ne ćeš,

„Unakömöl in tip bela fotik,

„Kada budeš visu na planinu,

„Uzilogöl des det al nedeti:

„Pogledat ćeš s desna na lijevo:

„Oialogol firis tel lonetik,

„Opazit ćeš dvije tanke jele,

„Lovöls beli me tips gletik omsik,

„Svu su goru vrhom nadvisile,

„Deköls beli me bleds omsik glünik,

„Zelenijem listom začinile,

„Fonad vata binom bevü firs tel,

„Medju njima bunar voda ima,

„Us jevali ovotaflekolöd,

„Ondje hoćeš Šarca okrenuti,

„E len firi otanolöd omi,

„S konja sjaši, za jelu ga sveži,

„Opladolöd oki ovi fonad:

„Nadnesi se nad bunar nad vođu,

„Oialogol ola it logodi,

„Te ćeš svoje ogledati lice,

„E ponunol, kü deilön mütol.“

„Pa ćeš vidjet, kad ćeš umrijeti.“

So feofa voki Mark äililom;

To je Marko poslušao vile,

Inakömöl in tip bela fotik

Kad je bio visu na planinu,

Äzilogom des det al nedeti,

Pogledao s desna na lijevo,

Äialogom firis tel lonetik,

Opazio dvije tanke jele,

Lovöls beli me tips gletik omsik,

Svu su goru vrhom nadvisile,

Deköls beli me blede omsik glünik;

Zelenijem listom začinile;

Is jevali nu Mark ägekipom,

Ondje Marko okrenuo Šarca,

E len firi omi älätanom,

S njega sjao, za jelu ga svezo,

Ed epladom oki ovi fonad:

Nadnese se nad bunar nad vodu:

Edalogom ove vat logodi.

Nad vodom je lice ugledao.

E logodi ilelogöl nu Mark

A kad Marko lice ogledao,

Vo penunom, kü deilön mütom;

Vidje Marko, kad će umrijeti,

Esegifom dlenis ed esagom:

Suze proli, pa je govorio:

„O vol vanik, o flol oba jönik!

„Laživ sv'jete, moj lijepi cv'jete!

„Oli jönik ejuitob blefo!

L'jep ti bješe, ja za malo hodah!

„Vo tu blefo, lölo kiltum yelis!

„Ta za malo, tri stotin' godina!

„Tim ekömom, voli tökön mütob.“

Zeman dodje, da sv'jetom prom'jenim “

E Mark zugom, regaleson zugom,

Pa povadi Kraljeviću Marko,

Säbi zugom de lezönül omik,

Pa povadi sablju od pojasa,

Nilom täno giejevale löfik,

I on dodje do konja Šarina,

E dekötom me säb kapi ome:

Sabljom Šarcu odsiječe glavu:

Lönom - la no jeval Tükäneles,
Da mu Šarac Turkom ne dopadne,
Dünom - la no jeval Tükäneles,
Da Turcima ne čini izmeta,
Polom - la no dlina vati otes.
Da ne nosi vode ni djuguma.
Ifunomöl glejevali okik,
A kad Marko posiječe Šarca,
Id äsepom oti Mark son rega
Šarca konja svoga ukopao,
Vilikumo, ka Andreyi blodi.
Bolje Šarca, neg brata Andriju.
Säbi japik blekom in fol dilis,
Britku sablju prebi na četvero,
Dat blibom - la leno Tükäneles,
Da mu sablja Turkom ne dopadne,
Dat blötoms - la leno ko säb neflens,
Da se Turci njome ne ponose,
Kel eblibom omes de regason,
Što je njima ostala od Marka,
Dat no Marki neläbadom kriterem.
Da rišćanluk Marka ne prokune.
Idibleköl lejapiki säbi
A kad Marko britku prebi sablju,
Blekom spedi kligik in vel dilis,
Bojno koplje slomi na sedmero,
Dilis jedom ini tuigs firas;
Pa ga baci u jelove grane;
Dagleipom nu Mark cüdi penik,
Uze Marko perna buzdovana,
Dagleipom oti ko det oma,
Uze njega u desnicu ruku,

E mojedom oti de Urvina

Pa ga baci s Urvine planine

In bigiki, yulibiki meli.

A u sinje u debelo more.

E Mark sagom cüde pimojedöl:

I'a topuzu Marko besjedio:

„Kü cüd se mel denu ugekömom,

„Kad moj topuz iz mora izišo,

„Denu jamep, äs ob, opubomös!“

„Onda 'vaki djetic postanuo!“

Idistuköl vafis Mark regason

Kada Marko saktisa oružje,

De lezönül sumom i penemi,

Onda trže divit od pojasa,

Se pok pöpi binöl no pepenöl,

A iz džepa knjige bez jazije,

E penedi penom Mark regason:

Knjigu piše Kraljeviću Marko:

„Oikömöl su Urvina beli

„Kogodj dodje Urvinom planinom

„Al fonadi fliföl bevü firs tel,

„Medju jele studenu bunaru,

„Ed otuvöl Marki lekinikün,

„Te zateče ondje deli-Marka,

„Osevolöz das Mark edeilom.

„Neka znade, da je mrtav Marko.

„Lä Mark binoms kil böbs ko mon vetik,

„Kod Marka su tri čemera blaga,

„Ko mon kimik? Ko mon leyelibik;

„Kakva blaga? Sve žuta dukata;

„Böbi balid ekösekob ute,

„Jedan ću mu čemer halatiti,

„Kel osepom nelifiki kopi;
„Sto će moje t'jelo ukopati;
„Böbi telid, dat glügs poidekoms;
„Drugi ćemer nek se crkve krase;
„Plo bleiniks, stifiks binom kilid,
„Treći ćemer kljastu i slijepu,
„Dat bleiniks da vol aigoloms,
„Nek slijepi po svijetu hode,
„Dat kanitoms, e dat Marki memoms.“⁴⁾
„Nek pjevaju i spominju Marka.“
Nag ipenom leo Mark penedi,
Kako Marko knjigu nakitio,
In tuigi fira lägom omi,
Knjigu vrže na jelovu granu,
Kö pologön kanom de veg stedik;
Odkuda je s puta na pogledu;
In fonadi jedom nu penemi;
Zlatan divit u bunar bacio;
Tän seklotom lemānedi glünik,
Skide Marko zelenu dolamu,
E setenom omi dis firs su yeb,
Prostrije je pod jelom po travi,
E kluzifi meköl siadomok,
Prekrsti se, sjede na dolamu,
Häti zobik zugom ovi logis,
Samur-kalpak na oči namače,
Seitomok, denu no sustanom.
Dolje leže, gore ne ustade.
Äibinom neb fon Mark nelifik
Mrtav Marko kraj bunara bio
Delis mödik, viga lölik delis;
Od dan' do dan' nedjelicu dana;

Aikömöls su veg vidik susi

Kogodj prodje drumom širokijem,

E dalogöls Marki regasoni

Te opazi Kraljevića Marka,

Aitikoms, das Mark is te slipom,

Svako misli, da tu spava Marko,

E zigoloms omi se fag gletik,

Oko njega daleko oblazi,

Dledöls vemo, mekon omi galön.

Jer se boji, da ga ne probudi.

Kö läb binom, aibinom neläb,

Dje je sreća, tu je i nesreća,

E kö neläb, aibinom i läb :

Dje j' nesreća, tu i sreće ima :

E läb lölik dugom is in beli

A sva dobra sreća iznijela

Kleudiki cifi de Bel Sanik

Igumana Svetogorca Vasa

Basiliyi de glüg Vilindara,⁵⁾

Od bijele crkve Vilindara

E juleli omik Isaiyi.

Sa svojijem djakom Isa'jom.

Idalogöl Marki kleudacif

Kad iguman opazio Marka,

Äsutovom deti kol juleli :

Na djakona desnom rukom maše :

„Stilö, o son, no tupolöd omi,

„Lakše, sinko, da ga ne probudiš,

„Se slip galöl Mark obinom zunik,

„Jer je Marko iza sna zlovoljan,

„E bo kanom funön obis bofik.“

„Pa nas može oba pogubiti.“

Äilogöl padel lik Mark slipom,

Gledec kale kako Marko spava,

Äadalogom sus Mark nu penedi,

Više Marka knjigu opazio,

Sumom oti e liladom leo;

Prema sebe knjigu proučio;

Pened sagom, das Mark edeilom.

Knjiga kaže, da je mrtav Mrko.

Ädonxänom nu de jeval padel,

Onda kale konja odsjednuo,

Äfinedom Marki lejamepi,

Pa privati za čeliju Marka,

Ye lonedo ya Mark ideilom.

Al se Marko davno prestavio.

Basiliyus dlenis äsegifom

Proli suze proiguman Vaso,

Pidöl vemo Marki regasoni;

Jer je njemu vrlo žao Marka;

Ädezönom omi böbis mona,

Odpasa mu tri čemera blaga,

Idezönöl, oke it zizönom.

Odpasuje, sebe pripasuje.

Tikom tikis, kleudacif Basil,

Misli misli proiguman Vaso,

Kö sepom - la Marki nelifiki,

Dje bi mrtva saranio Marka,

Tikom tikis, e datikom bali:

Misli misli sve na jedno smisli:

Nelifiki jedom su jevali,

Mrtva Marka na svog konja vrže.

E len mela joli polom omi,

Pa ga snese moru na jaliju,

Siadomok ko Mark in glenafi,
S mrtvim Markom sjede na galiju,
Ainafom ali Beli Sanik,
Odveze ga pravo Svetoj gori,
Pladom omi dis glüg Vilindara,
Izveze ga pod Vilindar crkvu,
Ed äpolom in Vilindar-glügi;
Unese ga u Vilindar crkvu;
Dütölosi Marke äliladom,
Čati Marku, što samrtnu treba,
Funapleki ome äkanitom;
Na zemlji mu t'jelo opojao;
E zenodü Vilindara leglüg
Nasred b'jele crkve Vilindara
Sepom Marki padel lebäledik.
Ondje starac ukopao Marka.
Mali nonik ome äsiadom,
B.ljege mu nikakve ne vrže,
Dat sep Marka binom nepesevik,
Da se Marku za grob ne raznade,
Dat no ta om neflens vinditomoks.
Da se njemu dušmani ne svete.

N O E T S.

*) Kanit at binom bal se festun kanitas (ba 30 jü 40), kel binom peflököl zü pösod lafo jenik lafo lusagik jamepa netik koazäno-serbänik „Marka regasona“ togo ä Cid-a ä Herkules-a sulüslavik. Kanit aet jonom obes regasoni Marki in föm lusagik. Esteifob lovepolön kaniti at e votikis bofik vödiko äd in liänamaf rigada, a. b. liän alik labom silabis bals ed in fin oma tikadekoti, e po silab folid nütlidom paud ko vödäfinam.

1) Feof (slaviko »Vila«). Vila binof bid belafeofa e binof glefüg jafadas et fänelik, kelis aituvobs in mödiküns popakanits koazäno-serbänik.

2) Keolel = pobratime; Bogom pobratime = keolel (blod) in God. Lä serbänels sibirinom südod netik, das mans tel u voms tel lepömetoms balvotike kom latab öned zeremifs zelik in nem Goda e Yohana sanik flenügi tenalik. Dinadis sümik tuvon i bevü gens bofik, if a. s. of-pul nemof mani bäladik »fati ofa in God« u mani yunik »blodi (keoleli) ofa in God« e votafleko. Ko nems at bligomsok teföls al yufaduinaimis valik blodik e ji-blodik. Nebefulön bligis at pelepömetelis pacedom as lesin gletik, kel levemo papönom fa sül. Mark regaleson binom in dinad sömik ko feofs, sikod lüvokof ome feof: »o keolel, o Mark!«

3) »Komipacüd« esumob pla topuz (buzdovan) = tomahawk = straytkolben (jlahtkaüle) = massue = maza (späniko) = mazza (täliko).

4) Popakanits, pato kanits jamepik, sulüslaviko »yunačke pyesme« (yunost = yun, yunak = jamep pla yunikel), paikanitoms

mödüno fa bleiniks, ko kopanam stinastuma balikün panemöl »gusle« (bid violina ko stin bal). Bleinikels at, mödüno ya bälediks, binoms kanitels ä poedels kanitas at. Lovepolel efenlabom ed ailabom pöti logön (a) e lilön (a) — e vo, atos binos lenloged mufamälik — keloso bäledikels at bleiniks su malitöp maniföfik pezümöls de lenlilels mödik, poedoms e kanitoms. Kanitel kanitom liänis tel, tän paudom e mekom tonis an plonölis su stum bastinik, tän kanitom denu e somo fovom e befinom kaniti. Nedom paudis at blefik äd al mem äd al datuv nulik.

⁵⁾ Vilindar (legivot feofa; legivot = dar, feof = vila) binom kleud su Bel Sanik (Sveta Gora = mons Athos).

~~-----~~

II.

Ji-Hasanagaik.*)

(Hasanaginica).

Kis smanidos in fotabel glüniķ?

Šta se bjeli u gori zelenoj?

Li nif binof, i li viet svanas?

Al' je snieg, al' su labudovi?

Ismötömöv suno vo nif nidik,

Da je snieg, već bi okopnio,

Äflitomsöv svans vietik mofo:

Labudovi već bi poletjeli:

Ni nif binom, ni svans binoms in bel,

Nit' je snieg, nit' su labudovi,

Tened binom ye Hasanagaik;

Nego šator age Hasan-age;

Vunis badik aiplönom Hasan,

On boluje od ljutih rana,

Lä om binofs ji-fat, ji-blod oma,

Oblazi ga mati i sestrica,

Ji-man abu jemik¹⁾ no ekanof.

A ljubovca od stida ne mogla.

Na vuns ome igudikumomoks,

Kad li mu je ranam bolje bilo,

Änunodom jile fiedike:

On poruči vjernoj ljubi svojoj:

„Valadolöz obi leno in dom,

„Ne čekaj me u dvoru b'jelomu,

„Leno in dom, no lä famül oba.“

„Ni u dvoru, ni u rodu momu.“

Ikapälöl vödis leo ji-man

Kad kaduna r'ječi razumjela,

Leneläbik estadof meditöl.

Još je jadna u toj misli stala.

Zi yad vedom monitela böset;

Jeka stade konja oko dvora;

E nu fugof ji-Hasanagaik

Tad pobježe Hasan-aginica,

Sei kased, äs nökebi bleköl;

Da vrat lomi kuli niz pendžere;

Sukofs ofi fovik tel of-sonils:

Za njom trče dvje ćeri djevojke:

„Gekömolöz obes, o mot löfik!

„Vrati nam se, mila majko naša!

„No äbinom Hasan obas fatil,

„Nije ovo babo Hasanaga,

„Sod nökö obsa Pintorović lesöl.“²⁾

„Već daica Pintorović beže.“

Ägegolof ji-Hasanagaik,

I vrati se Hasanaginica,

Lägofof oki zü nökebi bloda:

Ter se vješa bratu oko vrata:

„O blod oba löfik, jemod kimik!

„Da moj brate, velike sramote!

„Pamosedob de cils obik, ats lul!“

„Gje me šalje od petero djece!“

Leseilom lesöl, vödom nosi,

Beže muči, ništa ne govori,

Lofom se pok oma lesatinik

Matadita lepenedi ofe: Već se maša u džepe svione,

Al gesumön mata pani³⁾ leo, I vadi joj knjigu oprošćenja:

Al getävön ke om mote löfik. Da uzimlje podpuno vjenčanje,

Ililadöl ji-man lepenedi Da gre š njime majci u natrage.

Kidof flomis sones tel pelöföl, Kad kaduna knjigu proučila,

Cigis ledik of-sones tel löfik, Dva je sina u čelo ljubila,

Ab de smason, nog äbinöl in kled, A dvje ćere u rumena lica,

No äkanof teilönok ji-fat; A s malahnim u bešici sinkom

Sod blod sumöl lenu namis ofa, Od'jelit se nikako ne mogla;

Töbo slitöl ofi de son smalik Već je bratac za ruke uzeo

Jedom ofi su jevali okik. I jedva je s sinkom rastavio,

Tävom ke of äl domi vietik. Ter je meće sebi na konjica.

Timi blefik binof te lä famül, Š njome grede dvoru bijelomu.

Timi blefik, nena viga delis, U rodu je malo vreme stala,

Ji-man gudik i de licin gudik, Malo vr'jeme ni nedjelju dana,

Dobra kada i od roda dobra,

Of-gudiki matön vipoms mödiks,
Dobru kadu prose sa svih strana,
Levemüno cödel de Imoski.

A najviše Imoski kadija.

E lebegof ji-man blodi ofa:

Kaduna se bratu svomu moli:

„Dem löf blodik lebeyulob oli:

„Aj' tako te ne želila, braco!

„Omatolöz obi mane nonik,

„Nemoj mene davat ni za koga,

„Dat slidom-la no lad paik⁴⁾ obe

„Da ne puca jedno srce moje

„Ailogöl cilis pöflik nen pal.“

„Gledajući sirotice svoje.“

Lesöl abu leno lilom begi,

Ali beže ništa ne hajaše,

Ya cödele epömetom ofi.

Već nju daje Imoskom kadiji.

Blodi ofa nogna⁵⁾ begof ji-blod,

Još kaduna bratu se moljaše,

Bepenom-la vietiki bleđi,

Da napiše listak b'jele knjige,

E sedom-la bleđi al cödeli:

Da je šalje Imoskom kadiji:

„Glidof jöno oli ji-pul olik,

„Djevojka te l'jepo pozdravljaše,

„Begof jöno oli me at pened:

„A u knjizi l'jepo te moljaše:

„Lasamolöl lotis al matedi,

Kad pokupiš gospodu svatove,

„E tävolöl äl ledomi ofik,

„I kad podješ njenom b'jelu dvoru,

„Koblinolöd leveali ofe,

„Dug pokrivač nosi na djevojku,

„Bei kased if agaik golof,

„Kada bude agi mimo dvora,

„Dat logof-la leno cilis pöflik.“

„Da ne vidi sirotice svoje.“

Igetomöl cödel lepenedi

Kad kadiji b'jela knjiga dodje,

Elasamom lotis al matedi,

Gospodu je svate pokupio,

Pelasamöls äl ji-puli goloms.

Svate kupi, grede po djevojku.

Lots ikömöl beno al ji-puli

Dobro svati došli do djevojke,

Domü ke of ägetävoms beno ;

I zdravo se povratili š njome ;

Bei kased ven agaik goloms,

A kad bili agi mimo dvora,

Sei litam logofs tel of-smasons,

Dv'je je ćerce s pendžera gledahu,

E tel sonils bifi kased goloms,

A dva sina pred nju izhodjahu,

Kleiliko vokoms mote omsik :

Tere svojoj majci govorahu :

„Gekömolöz obes, o mot löfik !

„Vrati nam se, mila majko naša !

„Givobs ole pozendela fidi.“

„Da mi tebe užinati damo.“

Lilöl vokis ji-Hasanagaik

Kad to čula Hasanaginica,

Sagof lotas lebälediküne :

Starješini svata govorila :

„O blod in God! lotas bäledikün!⁶⁾

„Bogom brate, svata starješino,

„Gekipolöd nu jevalis lä yad,

„Ustavi mi konje uza dvora,

„Dat begivob cilis pöflik oba.“

„Da darujem sirotice moje.“

E so jenos, jevals stadoms lä yad.

Ustavise konje uza dvora.

Ciles ofa dinis jönik givof:

Svoju djecu l'jepo darovala:

Sone alik dägis pegolinöl,

Svakom sinu nože pozlačene,

Ed of-soni alik klöfi vidik;

Svakoj ćeri čohu do poljane;

Smasonile, nog äbinöl in kled,

A malome u bešici sinku,

Smaklotili balik sedof ote.

Njemu šalje ubožke haljine.

Duni ati logom Hasan jamep,

A to gleda junak Hasanaga,

E lüvokom sones oma tele:

Pak dozivlje do dva sina svoja:

„Isü, o sons, nepals pöflik oba!

„Hod'te amo, sirotice moje!

„Misaladön leno kanof oles

„Kad se neće smilovati na vas

„Ji-fat olas ko lad ofa stonik.“

„Majka vaša srca kamenoga.“

Lilof vödis ji-Hasanagaik,

Kad to čula Hasanaginica,

Ko neledik logod flapof tali,

B'jelim licem u zemlju ud'rila.

E lan ofa flitom mofo fovik,
Upot se je s dušom raztavila,
Dem lüg, logöl cilis oka pöflük.
Od žalosti gledajuć sirote.

N O E T S.

*) Kanit at päbükom balidno in yel 1771 togo ko lovepolam tälik. Se lovepolam tälik elovepolom oti Göthe (Göte) in yel 1789 in deutikosi. At binom kanit balid koazäno-serbänik, kel evedom pesevik Yulope petidöl.

Dö begin (ninduk) kanita aet notedom Miklošić (Miklojić) in penot oma: »Poed konik (poed konöl = epos) serbänik«:

»Lejönüküns binoms nindukams ut, in kels poed sugivom bido räti sem, e tän yümom atosi, keli vilom voi sagön. In bid somik sibinos nos lejönikum, ka nindukam kanita vemo pesevik »Ji-Hasanagaik«, kö binos pösagöl, das jamep malädik (pevunöl) seistom takik in tened oma; yed pabeginos ko stens vietik in fotabel glünik. Pasäkos, va binos-li-la in fotabel nif u li viet svanas; pagepükos, das nif ismötömöv, das svans iflitomsöv mofo; ed eplepalöl atosi poed it kanom beginön ko teneds vietik.«

¹⁾ »Jemik«, bi matel pebevikodom e pevunom in komip.

²⁾ »Lesöl« (tükäneliko: »beg«). Tükänels no laboms baoni voik, denu aifeleigoms diniti »bega« ko dinit »gaba«.

³⁾ »Mata pan« = mon ut, kel segun südod түкänelik pai-pömetom lä mated ji-mane kom cödel, üf olüvomöv ofi matel.

⁴⁾ »Paik« = pa! + ... ik = liedöl.

⁵⁾ »Nogna« = nog (o) + ... na = denu.

⁶⁾ »Bäledikün« malom is diniti patik lä matazäls slavik. »Staryejina« padedugom de »star« = bäledik.

III.

Gelüta dilam. *)

(Dioba Jakšića)

Mun leblamom steli gödeliki.

Mjesec kara zvijezdu Danicu:

„Stel gödelik, kiöp äibinol?”

„Dje si bila, zvijezdo Danice?”

„Äibinol, deli älugebol?”

„Dje si bila, gdje si dangubila?”

„Älugebol kilis delis lölik?”

„Dangubila tri bijela dana?”

Sekusadom oki stel gödelik:

Danica se njemu odgovara:

„— Äibinob, delis älugebob,

„— Ja sam bila, ja sam dangubila,

Ove kased Belgrad levietik,

Više b'jela grada Bijograda,

Äilogöl lemilagi gletik,

Gledajući čuda velikoga,

Kö blods diloms fatiki gelüti,

Dje dijele braća očevinu,

Yakjic' Dmitar e Yakjic' Bogdane.

Jakšić Dmitar i Jakšić Bogdane,

Äbalomok jöno blodas telel,

Lijepo se braća pogodiše,

E gelüti fatik ädidiloms :

Očevinu svoju podjeliše:

Dmitar sumom valäniki läni,

Dmitar uze zemlju Karavlašku.

E Banati lölik jü Danubi;

I sav Banat do vode Dunava;

Bogdan sumom läni kamik Sirmän,

Bogdan uze Srijem zemlju ravnu,

Läni Sirmän, e ve Sav flum kami,

Srijem zemlju i ravno Posavlje,

I Serbäni jü Ujiza zifi.

I Srbiju do Užice grada.

Dmitar sumom dili disik zifa, ¹⁾

Dmitar uze donji kraj od grada,

I Neboyja, kased len flum Danub;

I Nebojšu, na Dunavu kulu;

Bogdan sumom dili löpik zifa,

Bogdan uze gornji kraj od grada,

I Rujiza, zenodiki glügi.

I Ružicu, crkvu nasred grada.

Pülöfikos äsätelos blodis,

O malo se braća zavadiše,

If äbinos - la bos, — nos äbinos:

Da oko šta, veće ni oko šta:

Jeval blägik, ed äbinom faon:

Oko vrana konja i sokola:

Bäledikum Dmitar flagom ötis,

Dmitar ište konja starješinstvo,

Bläjevali e faoni gedik.

Vrana konja i siva sokola.

Bogdan givom ome nena bali.

Bogdan ne da njemu ni jednoga.

Na gödelo abu igödelos,

Kad u jutro jutro osvanulo,

Dmitar sumom bläjevali gletik,

Dmitar uzja vranca velikoga,

E tän sumom i faoni gedik,

I on uze sivoga sokola,

Ed in beli yagön demonitom,

Pak polazi u lov u planinu,

Büo vokom ji - matele oma .

A doziva ljubü Andjeliju :

„Anceliya, ji - man oba löfik !

„Andjelija, moja vjerna ljubo !

„Blodi obik venedolöd obe ;

„Otruj meni mog brata Bogdana ;

„If no vilol ovenedön omi,

„Ako li ga otrovati nećeš,

„No in kased valadolöd obi.“

„Ne čekaj me u bijelu dvoru.“

Ililoföl ji - man atis vödis

Kad to začu ljuba Andjelija,

Kudafulik e lelügik binof,

Ona sjede brižna, nevesela,

Aitikof, äd ok - ite pükof :

Sama misli, a sama govori :

„Kis dunof - la kuklit of - luggedik !“)

„Što će ona sinja kukavica !

„If boblodi oba uvenedob,

„Da otrujem mojega djevera,

„Kom God binos lesin gletik atos,

„Od Boga je velika grijota,

„E kom kemens leblam e lejemod ;

„A od ljudi pokor i sramota ;

„Vö osagoms smaliks ed i gletiks:

„Reći će mi malo i veliko:

„Ekü ji - et, neläbikün ji - man,

„Vidite li one nesretnice,

„Kel boblodi okik evenodof;

„Gdje otrova svojega djevera;

„If nevilob ovenodön omi,

„Ako li ga otrovati neću,

„Leno dälob blibön in at kased.‘

„Ne sm’jem vojna u dvoru čekati.‘

Isüenöl beno, so äsludof:

Sve mislila, na jedno smislila:

Edonxänöl in disiki kavi,

Ona ode u podrume donje,

Sumof ofa matediki köpi,³⁾

Te uzima čašu molitvenu,

Pemeköli vo se golüd teik,

Sakovanu od suvoga zlata,

Keli de fat ofa äkeblinof;

Što je ona od oca donela;

E lefulof omi ko vin filik,

Punu rujna natočila vina,

E blobode ofik polof oti,

Pak je nosi svojemu djeveru,

Kidof ome simi ed i nami,

Ljubi njega u skut i u ruku,

Mekof ome plimis i jü tali:

I pred njim se do zemljice klanja:

„Pastimolös boblod oba löfik!

„Na čast tebi moj mili djevere!

„Al stim ola vinö ed i köpö!

„Na čast tebi i čaša i vino,

„Bläjevalö obe e faonö!“

„Pokloni mi konja i sokola.“

Bogdan duni okik äponitöl,

Bogdanu se na to ražalilo,

Ä jevali ä faoni givom.

Pokloni joj konja i sokola.

Dmitar deli lölik aiyagom,

Dmitar lovi cijel dan po gori,

Deno nosi udayagön kanom;

I ne može ništa uloviti;

E vendelo leo fädo tuvom

Namjera ga pred večer nanese

In fotabel laki leglüniki,

Na zeleno u gori jezero,

In lak döki ko golüdoftitads,⁴⁾

U jezeru utva zlatokrila,

Dmitar sedom nu faoni gedik

Pusti Dmitar sivoga sokola,

Fanön döki ko golüdoftitads;

Da uvati utvu zlatokrilu;

Ye dök nena logön oki dalom,

Ona mu se neda ni gledati,

Sod faoni gedik dagleipom,

Nego ščepa sivoga sokola,

E flitadi detik ome blekom.

I slomi mu ono desno krilo.

Ed atosi logöl Yakjic' Dmitar,

Kad to vidje Jakšić Dimitrije,

Kloti sölik spido äseklotom,

Brže svlači gospodsko odjelo,

Tän in laki stilik änüsvimom,

Pak zapliva u tiho jezero,

E faoni gedik äsezugom,

Te izvadi sivoga sokola,

E faoni löfik nu äsäkom:

Pa on pita sivoga sokola:

„Liko stadol, faon oba gudik,

„Kako ti je, moj sivi sokole,

„Liko stadol laböl no flitadi?“

„Kako l' ti je bez krila tvojega?“

Feifälo faon ome sagom:

Sokol njemu piskom odgovara:

„No flitadi laböl stadob vo so,

„Meni jeste bez krila mojega,

„Äs blod stadom laböl no koblodi.“

„Kao bratu jednom bez drugoga.“

E süpito nu ämemom Dmitar,

Tad' se Dmitar bješe osjetio,

Das ba blodi uvenedof ji-man;

Dje će ljuba brata otrovati;

E dasumom bläjevali gletik,

Pa on uzja vranca velikoga,

E monitom spido ali Belgrad,

Brže trči gradu Bijogradu,

Dat tuvom-la blodi nog liföli.

Ne bi l' brata živa zatekao.

E monitöl su pon, su pon Cekmek,⁵⁾

Kad je bio na Čekmek-ćupriju,

Bläjevali lukinove stigom,

Nagna vranca, da preko nje predje,

Ab ini pon futs jevala faloms,

Propadoše noge u ćupriju,

E bläjeval blekom futis föik.

Slomi vranac obje noge prve.

Dmitar logöl oki in misalöf,

Kad se Dmitar vidje na nevolji,

Nu saedi sumom de bläjeval,

Skide sedlo s vranca velikoga,

E su cüdi penik jedom omi;

Pak zavrže na buzdovan perni;

Foviküno golom ali Belgrad,

Brže dodje gradu Bijogradu,

Inakömöl, ji - mateli säkom :

Kako dodje, on ljubü doziva :

„Anceliya, ji - man oba löfik !

„Andjelija, moja vjerna ljubo !

„Blodi leno uvenedol li - ba ?“

„Da mi nisi brata otrovala ?“

Anceliya ome ägepükof :

Andjelija njemu odgovara :

„Leno blodi ole evenedob,

„Nijesam ti brata otrovala,

„Leplu blodi ke ol ebaladob.“ —“

„Veće sam te s bratom pomirila.“ —“

N O E T S.

*) Kaniti aet elovepolof in deutikosi Talvy (nem penädelik pla *Therese Adolfe Louise von Jakob*). Talvy epübof in New-York: „Historical view of the languages and literature of the Slavic Nations with a sketch of their popular poetry“.

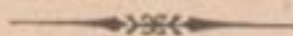
1) Zif is pötiköl binom Belgrad, glezif Serbäna.

2) Segun lusag koazäno-serbänik binom kuklit of-pul, kel äidlenof so vemo dem blod ofik edeilöl, das päceinof in bödi, kel nefino aisedom viluvoki oka batonik da luts. Of-serbänel, kel epölüdof blodi, no aililof kukliti nes dlenön. — „Ag! ob of-kuklit lugedik“ pla: „Ag! ob of-pöpidöl!“ binom pükönabidik.

3) Sulüslavels zeloms matedi du dels anik e ko zeremifs mödik. — Köp matedik (čäša = köp, molitvena = plekik) binom köp silefik, keli ji-gam getof de fat ofa ko läbed e plek at: „O ji-son! God givomös ole läbi alik e gudikosi valik, äsliko vipoböv oke-it.“ Täno sukoms vips mota, blodas e palefelas paropöls me kanits pötik matalotas.

4) Dök ko flitads golüdik. — Vuk Stef. Karadžić (Karacic') sagom in vödabuk okik: „böd sem liföl su vat; sagon, das binom su götöp yelibik, äs golüd. Efenlogob in Besaräbän dökis foetik laböls flitadis nidöl golüdiko; bo aets binoms döks poeda obsik. Döks somik no sabinoms atimo in läns obsa.“

5) „Cekmek“ binom pon lä Belgrad.

POSPENÄD.

Div poeda koazäno-serbänik binom so gletik, das sevälam binom lefikulik.

Otimo opübom kopanöm literatik in Zagreb (Matica hrvatska) popakanitis valik koazäno-serbänik, kels jünu pekonletoms. Sibiröms en milels anik. Pop poedom i atimo kanitis nulik, a. s. dö komips lätik Montenegänelas (Zernagora) ta Tükänels.

If flens volapüka e poeda desidoms liladön poedatis votik popa obsik, begob, das krütoms aetis, kelis eblinob omes, e falo otuvoms pökis aikel, das otis obe jonoms kändiküno; te somo pomafob al lovepolön denu.

Dokel

Erman Ignaz,
reganasanel e volapukatidel.

Kis binom volapük?

- b) Volapük binom vobadüb bizugikün kobava *) pükavik.
- t) Datuv volapüka binom plo sag menik so völadik, äs datuv „koordinatas“ de „Descartes“ aibinom plo geomet.
- k) Volapük binom püdatan plo pops valik tala.
- f) Volapük binom deliv pükas valik lifik, ä smalikas ä pepakölas luumo, de flun pükas anik pepaköls umo. (a. s. de vöds foginik, de sütag foginik).
- l) Volapük binom lesamäl tikama tikavik plo püks valik natik.
- m) Volapük binom divacem, kö dil gletikün bizugas pükas natik ya linedom, e köi bizugs valik otsik polasamoms otimo.

Plofed

Bauer Juraj,
tidel volapüka.

Begobs pakonön setis aet ä volapüko ä lovepolo.

---

*) Kobav = kob (o) + ...av = kombinatorik = ars combinatoria.

Tiskom C. Albrehta u Zagrebu.

